

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Štev. 75.

V Ljubljani, četrtek dne 11. oktobra 1917.

Leto I.

Učiteljstvo in vojna.*

III.

Pričakovali smo odgovora na naša izvajanja, a pričakovali nismo, da blagovoli namesto stvarnega odgovora izliti uvodničar v 18. številki. »Učiteljskega Tovariša« zopet s pozo in frazo toliko zavijanj in surovih psovanj. Imeli smo torej le še predobro mnenje o tisti peččici, ki danes faktično vodi »Zavezo avstr. jugoslov. učiteljskih društev«. Iznova ste nam odprli oči in pokazali, da niste niti tako dobri, kakor smo Vas sodili doslej. Vzlic temu vam ne sledimo na polje fraz, zavijanj in psovanj, prezremo tudi vse osebne napade in pogovorimo se raje mirno, stvarno in na kratko o dejstvih, ki jih ogorčeni navajate kot protidokaz našemu očitku, da je vsa današnja učiteljska organizacija s komičnim »Učit. tovarišem« vred le — poza in fraza. Na kratko pravim, saj to nam menda priznate, da političen dnevnik s tako skromnim obsegom, kot je »Naprej« ne more posvečati internim stanovskim zadevam celih strani, kjer bi po pravici ocenili in po zasluženju pretresli kosti vsega vašega dela in nedela. Le nobenih nervoznosti, saj bo prišel dan, ko bo učiteljstvo samo zahtevalo od vas računa o vašem hiševanju in tedaj vas bo tudi sodilo in obsodilo po zasluženju.

Med najhujšimi očitki, ki se ga branite zopet in zopet, je ta, da ste le privesek slovenskih liberalcev. Zakaj to, gospodje? Kaj ni grdo, da zatajite svojega očeta, voditelja in gospoda? V kako neprijeten položaj spravljate s tem svoje tovariše, ki se dajo opetovano voliti v avtonomne zastope na programu slovenske liberalne stranke, v kak neprijeten položaj spravljate celo sebe, ki ste kandidirali na liberalnem programu in kako klofutate svoje kolege, ki so se pri vseh volitvah pehali za nevhvaležne liberalce. Radi poudarjate, da »Zaveza« ni odgovorna za politično zadržanje svojih članov. To bi bilo res, če bi »Zaveza« sistematično, z vsem svojim vedenjem, z vsem svojim pisanjem »Učit. tov.« odkar ste se javno obesili na škrice slov. liberalcev, ne tirala svojih članov v politično stranko ter jih ne vzgajali edinole po načelih te. Tako pa ste bili in ste privesek liberalne stranke. Politična strast in njena posledica persekucija, proti kateri je s tako emfazo protestiral liberalni dež. poslanec in eden izmed »Zavezinih« voditeljev E. Gangl leta 1909 v Mariboru in naslednje leto v Novem mestu, je greh, ki leži tudi na vaši vesti. Danes bi že radi tajili svoje častne člane, znabiti celo dejstvo, da ste iz politične strasti iztirali iz svoje srede tovariše, ki so šli in postali vaši nasprotniki. Tedaj ste se veselili dejstva, danes vam raste čez glavo. Ali je pa treba segati tako daleč nazaj? Kaj se prav nič ne spominjate, da je šele vojna pomedla z obstrukcijo »Dnevom«, ki ste ga proglašali za svoje glasilo in ki ste ga izdajali vi ter vpregali vanj organizacijo. Kaj morda »Dan« ni bil list najčistejšega liberalnega kopita, še več, list, kjer so imeli zavetje najkompromitiranejši liberalci, t. zv. »mladini«, katerim ste sedaj, mimogrede povedano, izročili tudi »Učiteljsko tiskar-

* Naj nam gospodje okrog »Učiteljskega tovariša« oprostite, da so morali zaradi nerednih poštnih razmer tako dolgo čakati na odgovor.

no«, ki jo je učiteljstvo s takimi žrtvami postavilo in s tem naredili zahrbtnen atentat na tovariše, ki trpe in umirajo v strelskih jarkih in niso mogli preprečiti tega vašega usodepolnega koraka. Položili ste tako na sveži grob moža, ki je rešil tiskarno pred propadom, kamor jo je privedla vaša nezmožnost, najlepšo cvetko pietete.

Očitati smo vam dalje popolno desorijentacijo v principielnih kulturnih in političnih vprašanjih. Prezremo vaše besedičenje, s katerim »pobijate«, česar nihče trdi, da bi namreč ne opravljali, za kar ste plačani, da ni učiteljstvo ustanovilo nekaj pevskih in drugih društev (na prste bi lahko naštevali, kar je učiteljstvo v tem oziru storilo v zadnjih letih) ter da ni med učiteljstvom nekaj slabih pisateljev in boljših skladateljev (kako zaslugo naj ima pri tem učiteljska organizacija, nam je seveda uganka). Vse to vendar ne dokazuje, da ste kulturno in politično orijentirani, da ste kulturno in politično kdaj sploh poizkusili orijentirati učiteljstvo, ki vam je, žal, zaupalo. Pa pridimo k dokazom naše trditve. Kulturna orijentacija?! Še pod sedanjim vodstvom je poslala skupščina »Zaveze« pozdravni telegram na shod praških svobodomiselnih in komaj nekaj let nato se je na novomeški skupščini dokazovalo, da pravzaprav ni pod solncem tako gorečih kristjanov, kot so slov. liberalni učitelji. Ne zavidamo Ganglu, da je tedaj s svojim govorom o § 1. drž. šol. zakona »dosegel vrhunec svoje govorniške slave«, a doslednosti in kulturne orijentacije je bilo v takratnem ravnanju tako malo, kakor v svetopisemskih ocvirkih, ki so poslej dokazovali po »Učit. tov.« vaše krščanstvo in tako malo, kakor je to danes, ko trdite, da zopet delujete v svobodomiselnem duhu. Res je, da slovensko učiteljstvo ne bo reševalo velikih kulturnih vprašanj, a s tem še ni rečeno, da zanj ta vprašanja ne eksistirajo. Pri kakih produktivni zadrugi čevljarjev gotovo ne igrajo kulturna vprašanja nobene vloge, a organizacija stanu, ki si nadeva epiteton pionirjev kulture in prosvete, pa preko teh vprašanj ne more na dnevni red. A kdaj ste n. pr. podrobneje obdelali idejo demokratizma, ki bi morala biti vendarle os vašega kulturno-političnega dela. Kdaj ste obravnavali ves sistem demokracije in zavzeli glede te svoje stališče ter uravnali po tem vidiku svoje delo? Z gesto, da ste demokratični, je bilo opravljeno vse, zato je pa vaš demokratizem le — poza in fraza. Kaj naj dalje govorimo o stališču glede kulturnega boja, verskega vprašanja itd.? Problema socializma in socialne politike niti ne omenimo ne, s pozo in frazo — »utopije« — je bilo opravljeno vse. Niti kake tozadnevne inicijative niste dali nikdar, a če je bila tu — kar se je tudi zgodilo po idealizmu učiteljstva — se je ravno tisto vodstvo, ki bi moralo biti izvrševalni organ organizacije, ni oprijelo in ni znalo oprijeti zaradi popolne lastne desorijentiranosti in nezmožnosti. Najboljši dokaz zato in za vaše nedelo je od vas samih izdana »25 letnica«, ki vas javno toži, česar niste izvršili, pa bi izvršiti morali. Najnovejšega datuma je n. pr. ideja o skupnem delu. Tudi iz te ideje ste hoteli ustvariti pozo in frazo in ker so to druge organizacije instinktivno čutile, se je ideja ponesrečila v vaše veliko veselje, ker ste bili k temu koraku moralno prisiljeni, a sami niste imeli pojma za kaj gre. — Kje

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica številka 6, 1. nadstropje, Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30.—, za pol leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto K 33.60, za ostalo tujino in Ameriko K 42.—. Posamezne številke po 10 vinarjev.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 vin.; pogojem prostor 50 vin.; razglasi in poslano vrstica po 60 vin.; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

je tu povsod kulturna orijentacija, kje je svetoven nazor »naprednega« učitelja, kje je odgovor na kulturna vprašanja, ki valovijo vso človeško mišljenje in delovanje? Kdaj ste po svojih glasilih obravnavali gori navedena vprašanja in s tem samo zainteresirali učiteljstvo zanje, da ne rečem: ga vodili v labirintu teh vprašanj. Kak bolj ali manj prikrit zafrkljaj in napad na vero, duhovščino itd., to je bil ves vaš »kulturni« program, da vas ne spomnim vodiške Johance, iz katere je črpalo mesece in mesece svoj kulturni program vaše glasilo — »Dan« ali pa obkurnega »šlanka« o dekliški vzgoji v predzadnjem letniku »Domačega ognjišča«, kjer je razgalil svojo žalostno »naprednost« in dvomljivo »kulturnost« eden izmed »najzaslužnejših« voditeljev sedanje »Zaveze«.

In vaša politična orijentiranost!? Da, doma ste bili orijentirani, v kolikor so bili orijentirani vaši očetje — liberalci, kar sem dokazal že zgoraj. Danes pravite, da ste se pridružili deklaraciji in da ste bili celo nekaki njeni očetje, danes izvajate iz nje avtonomno narodno šolstvo kot svojo zahtevo, a še leto s ste »hrepneli« po nepostavni odredbi o podržavljenju šolstva. Kdo naj zopet združi to dvoje? A kakor niste pripravili učiteljstva na svojo prvo zahtevo, ga ne pripravljate na drugo in desorganizirano in desorijentirano naj sledi vaši pozji in frazi! Kateri vidiki so vas sploh vodili pri vašem političnem (kulturno-političnem!) delu med narodom? Psovanje na farovž, to je bilo vse vaše politično delo, razen, da ste služili liberalcem še kot — števniki kandidatje. Politično delo učiteljstva se mora, kar je menda umevno samo po sebi, koncentrirati v občini, tu je njegov najvažnejši in najhvaležnejši delokrog in odgovorite nam vi širokoustni zaslugarji, kdaj ste doslej še obravnavali problem komunalne politike??

Kje so torej tista vaša »trdna načela«, od katerih se niste ganili nikdar, četudi so se zbirali črni oblaki in udarjale strele?« Gospodje, ne smešite se, kaj vendar ne čutite — poze in fraze?!

Pa čutili ste sami šibkost svojih izvajanj, zato kar naenkrat in na lepem privlačete iz groba ubogega Praprotnika in kličete na pomoč Kocbeka. Ne, pustimo te častivredne može v miru, nihče jim ne krati njihovih zaslug; vsi naši očitki lete le na vas, gospodje okrog sedanjega vodstva, na vas, ki ste naredili iz Praprotnikovega in Kocbekovega dela — pozo in frazo.

Kaj torej pomaga, če začne ginjeni članek, sedaj kar naenkrat naštevati številke zborovanj in predavanj (pozabil je žal na tako karakteristične bankete), vse to ga le še bolj obtežuje, ker danes vidimo, kako pičel in trpek sad so rodila, koliko energije se je potrosilo in koliko ste zagrešili vi, nezmožni voditelji, ki niste znali gospodariti z vso to zdravo energijo, ki tiči v stanu ter dajati direktive in inicijative, nasprotno, bili ste škodljive cokolje, pozerji in frazerji, ki ste ovirali zdrav razvoj, spomnite se n. pr. le malenkostnega duha, s katerim ste hoteli preprečiti štajerskemu slov. učiteljstvu ustanovitev njihove gospodarske in kreditne zadruge.

Interno delovanje in nedejavanje posameznih učiteljskih organizacij (Učit. konvikta, Učit. tiskarne, Narodne šole itd.) pa ne spada v okvir te javne razprave, če tudi

bi se o njih dalo marsikaj povedati. Sicer so bili pa vsi naši očitki naperjeni v glavnem le — pozi in frazi »Zaveze«. O vseh teh organizacijah se bo o svojem času in na bolj primernem mestu tudi še govorilo, le malo potrpite še, gospodje, vsak bo še prejel, kar je zaslužil.

Pride zopet ganljiva tožba o kritiki. To zavračati, se nam pa zdi pač nepotrebno.

Dalje smo očitali učiteljskemu glasilu, da je izgubilo v senci liberalnih »kulturonosev« sploh vsako zmisel za svojo nalogo. Kaj potrebujete morda še zato dokazov? Kaj vam ni vsaka štev. »Učit. tovariša« dovolj jasen dokaz? Kaj ni res izgubilo, kar smo očitali in zgoraj dokazali, prav vsak zmisel za svojo nalogo? Izgovarjate se z dobo persekucije. Kaj ni vendar tri četrtine učiteljskih vprašanj popolnoma nepolitične barve? Noben avstrijski cenzor ne bi zaplenjal n. pr. razprav o prevažnih narodno-gospodarskih nalogah učiteljstva. Kaj ste morda tudi tu že preveč orijentirani? Izgovor, da ni sotrudnikov, je povsem jalov, ker jih direktno in indirektno odbijate sami. Želite dokazov za to trditev? Sicer pa vsak urednik, ki ne more dobiti sotrudnikov, pokaže s tem le svojo nezmožnost voditi list. In prostor? Kaj naj vam naštejemo, kaj naj bi vse odpadlo iz učiteljskega glasila, v koriststanu, ker bi stalo s tem danes precej manj osmešen in kompromitiran pred jugoslov. javnostjo. Zopet rožljate z drugimi svojimi listi, čeprav so naša očitavanja veljala le závoženemu »Učit. tovarišu«. Prav po nepotrebem, ker edini učiteljski list, ki je kaj vreden, je »Popotnik«, a to ni vaša zasluga, obratno, v zavesti svoje kulturne orijentiranosti in velikopoteznosti ubijate, kar ustvarijo nekateri zmožni in požrtvovalni delavci. Želite, da odpremo tudi to knjigo vaših velikih grehov? Kaj vas ni sram, da še z nekim ponosom priznavate, da ste ustavili »Domače ognjišče«, katerega so morali zopet drugi vleči iz blata, kamor ga je zavozila vaša nezmožnost?

In slednjič — naš očitek servilizma in pehanja za priznanji. Da o tem danes razpravljati ne moremo, to nam bo častivredni nasprotnik v kljub vsej priznanja vredni zlobnosti morda vendarle priznal. Lahko je pa uverjen, in to mu svečano obljubljam, da mu ob svojem času odgovora ne ostane dolžni . . .

K sklepu še nekaj besed. Šele surovo izzvani, smo posegli v političnem dnevniku globlje v vso razoranost slov. učiteljske organizacije, ker se zavedano, da je organizacija tako važnega stanu splošna narodna zadeva. Omejiti smo se hoteli le na splošna načelna vprašanja, a da zavr-nemo enkrat za vselej ono pozo in frazo: pavšalno sumničenje, natolcevanje neresnega moža, napad na stan itd., smo bili prisiljeni, pogledati stvari natančneje v oči. Pozivali ste nas, če smo resni na ta odgovor in sedaj vas pozivamo gosp. urednik »Učit. tovariša«, če ste pošteni, priobčite ta naš odgovor v celoti v svojem listu, le to zahtevamo v obrambo naše časti. Če imate čisto vest, prepustite na ta način sodbo učiteljstvu samemu.

Da, resnica v oči kolje, zato je včasih kritiko težko prenesti. Kdor je bral naša prejšnja izvajanja, je moral uvideti, da izhajamo iz zavesti, kakega velikega kulturnega pomena je zdrav učiteljski stan in njegova zdrava organizacija. Pokazati smo pa tudi hoteli, da je pa, žal, zašla ta organizacija na stran pota, v hlev breznačelnega liberalizma. Obtožujemo vas, ki nam vas ni treba imenovati še z imeni, da ste dolgo, predolgo imeli v rokah vso organizacijo in ste jo spravili na tisto stališče, na katerem je danes, na stališče poze in fraze na rob propada. Tega dejstva ne opere niti samozavestno trkanje na prsi, da bi kdaj »namenoma hoteli svojemu stanu, šolstvu in narodu slabo in zlo« — sicer pa: še tega bi manjkalo, da bi še namenoma hoteli, kar je zakrivila vaša — nezmožnost.

Vsak kulturni organizem živi le, dokler ga vodijo zdrava, trdna in jasna načela, ki jih pa slov. učiteljska organizacija nima. In ne razdiranje, načelno zanikanje itd., so bila naša izvajanja, obratno, bila so boj proti razdirajoči indolenci in breznačeljju, boj proti pozi in frazi. Hoteli smo pokazati učiteljstvu, da po dose-danji poti ne more in ne sme dalje in opozoriti smo ga hoteli na tisti živ studenec, katerega se je doslej tako ogibalo in kjer edino bo našlo smer svoje bodoče poti in opore trdnih, jasnih in zdravih načel, to je na idejo socializma in demokracije.

Fran B.

Nemški državni zbor.

Vnanja politika Nemčije.

Berlin, 10. oktobra.

Nemški državni zbor je razpravljal danes o vnanji politiki. Državni tajnik vnanjih zadev pl. Kühlmann je podal pojasnila o položaju, ki, žal, dokazujejo, da nas zadnje izjave centralnih držav glede papeževe mirovne note niso privedle bližje miru.

Naši poskusi — izjavil je državni tajnik Kühlmann — da bi se doseglo kako približanje s sovražnimi državami, niso, kakor moram z obžalovanjem konstatirati, z odgovorom na papeževo noto napravili niti koraka naprej. (Čujte!) Je-li bodo naši sovražniki na papeževo noto sploh odgovorili, se v trenutku še ne more z gotovostjo reči. To pa se more reči: kar je doslej izjav več ali manj odgovornih državnikov, kar čitamo vsak dan v sovražnem časopisju, pač ne govori za to, da bi odgovor na plemeniti korak svetega očeta imel kaj uspeha. (Čujte!) Čeravno je moj politični prijatelj grof Czernin še zadnje dni v Budapešti v svojem znamenitem govoru vnovič naglašal pripravljenost centralnih držav za časten mir ter na velikopotezen način pokazal temelj, na katerem bi se dala zgraditi nova Evropa, se miru vendar nismo približali! V Londonu je rekel te dni minister Churchill: Anglija računa z notranjim polomom Nemčije. Stena, ki loči Nemčijo od poloma, je prav tanka. A med Severnim morjem in med Sočo stoji železna in neomajna stena nemškega ljudstva. Če čaka Churchill na njegov polom, bo moral imeti mnogo potrpljenja. Asquith je v svojem zadnjem govoru francosko zahtevo, naj se Franciji vrne Alzacija-Lorena, označil istoveljavno z zahtevo vzpostaviti Belgije. Po zanesljivih vesteh se je Anglija diplomatično zavezala, da bo za vrnitev Alzacije-Lorene diplomatično in z orožjem delovala tako dolgo, dokler bo Francija sama vztrajala pri tej zahtevi; zdi se mi torej umestno, da tudi stališče, Nemčije v tem vprašanju označim mirno, jasno in trdno. Na vprašanje, ali more Nemčija glede Alzacije-Lorene dovoliti Franciji kakoršnekolikoncesije, imamo le en odgovor: Ne, ne, nikdar! (Burno pritrjevanje). Dokler zamore nemška pest pomeriti s puško, ne more biti dotakljivost nemškega ozemlja predmet nikakih pogajanj in nikakih koncesij. Alzacija-Lorena je simbol nemške enotnosti (pritrjevanje). Za to zastavijo svoje moči — o tem ne dvomim — vsi od leve do desne. Jaz ne pripadam tistim, ki so morebiti mnenja, da bi odkritosrčen razgovor takega dejstva mogel škodovati mirovni volji sveta. Zato smatram za potrebno, da točno in jasno podčrtam, zakaj se borimo in zakaj se bomo borili do zadnje kaplje krvi. Ne gre za fantastične osvojitve, gre za nedotakljivost nemške države (pritrjevanje). Popolnem napačno je, če misli kdo o nemški politiki, da smo trdovratnejši ali popustljivejši, kakor pač nanesejo posamezna vojna podjetja. To je popolnoma napačno. Razven francoske želje po Alzaciji-Loreni ni absolutne ovire za mir, ni vprašanja, ki bi se potom posvetovanja in poravnave ne moglo rešiti tako, da bi se moglo toliko prelijanja krvi in tolikih žrtev opravičiti pred narodi in pred zgodovino.

Nadaljnja napaka v nazorih naših nasprotnikov, ki se včasih pojavlja tudi v tuzemstvu, je ta, da bi se dalo v sedanjem stadiju borbe z govorniške tribune kaj znatnega storiti za pospešitev mirne poravnave. Javna izjava veže enostransko onega, ki jo poda, pusti pa popolno svobodo nasprotniku. Naši nasprotniki niso niti svojega miroljubja očitovali na način, ki bi le približno odgovarjal obstoječim dejstvom. Kar so svetu naznanili, je popolnoma utopističen, maksimalen in osvojevalen program; naša politika je realna in trezna in računa z dejstvi, kakor so. Naš odgovor na noto svetega očeta in naša izjava v parlamentu ne more nikogar, ki le hoče slišati in razumeti, pustiti v dvomu o bistvenih temeljih nemškega političnega mirovnega programa. Vnanja politika more le biti uspešna tedaj, če jej pritrjuje široka masa nemškega ljudstva. Zato moram vedno zopet naglašati, da je v tem resnem in usodepolnem času vsak posameznik dolžan, da našo vnanjo politiko podpira z vso močjo in vso odločnostjo, ki jo potrebuje, da vztrajamo in da dosežemo: zmagoin mir (burno pritrjevanje).

Poslanec Gradnauer (socialdemokrat) povdarja, da nam, če sovražniki odklonijo ponudbo centralnih držav, pač ne ostaje drugega nego da vztrajamo. Nadaljnemu delovanju državnega tajnika vnanjih zadev slede socialni demokrati s polnim zupanjem. Poslanca Hausmann in Stresseman splošno soglašata z izvajanji državnega tajnika. Poslanec grof Westarp izjavi, da ima papež sicer najboljši namen, pravi pa, da papeževo nota ne odgovarja življenjskim interesom Nemčije. Isto da velja tudi o izjavi grofa Czernina. Avstrija je morebiti mnenja, da se ji ni več bati za svoje meje, ker je razbit ruski kolos; Nemčija pa ima opraviti z drugimi silnimi sovražniki na zapadu. Kakor mi nismo trpeli in ne moremo trpeti, da bi bila Avstrija oropana kakega dela svojega ozemlja in oslabljena glede svoje pozicije ob Adriji, ravno tako bi Avstroogrska ne mogla varovati svojega položaja v svetu, če bi imela ob strani Nemčijo z zlomljenim hrbtiščem.

Poslanec Ledebur (neodvisen socialni demokrat) razpravlja o aferi grofa Luxburga ter ostro kritikuje delovanje nemške diplomacije. Obsoja tudi, da se Riga in Kurlandija smatra enostavno za nemško ozemlje. Govornik pričakuje mir le od proletariata.

S tem je bila debata o vnanji politiki zaključena.

Vojna.

Avstrijsko vojno poročilo. Dunaj, 10. okt. (Kor. ur.) Nikjer posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Nemško vojno poročilo. Berlin, 10. okt. (Kor. ur.) Zapadno bojišče: Arm. skup. prestol. Rupprehta Bavarskega: Na flanderskem bojišču so stopile včeraj zopet francoske čete v boj poleg 11 angleških divizij. Silni napor moči obeh zaveznikov se je utrudil ob vztrajnosti naših bojnikov v bojih, ki so trajali ves dan. Po najmočnejšem bobnajočem ognju se je zjutraj pričela bitka z napadi. Bitka je trajala ob neprestanem močnem učinkovanju artiljerije do pozne noči in se razvijala na širini 20 km po granatnem kotlinskem polju med Bixschoote in Gheluveldem. Nasprotniki so pošiljali vedno sveže sile v boj, ki so nas skakovale proti nekaterim oddelkom naše črte po šestkrat. Južno od gozda Houthouster pri Draaibank, Mangelaere, Veldhock in na kolo-dvoru Poelcappelle je pridobil sovražnik okolo 1600 m ozemlja, dokler ga ni zadel nasprotni sunek naših rezerv in omejil njegov začetni uspeh. Od Poelcappelle do južno Gheluvelda imajo naše hrabre čete bojno črto močno v svoji roki. Ponovni sovražnikovi napadi proti tej 11 km široki fronti, so se izjalovili z najtežjimi izgubami za sovražnika. Pri drugih armadah je bilo bojno delovanje neznamno. Le ob Aisni se je ojačilo bojno delovanje. Južno od ceste Laon-Soissons so prodirali francoski polki, a smo jih zavrnil. — Vzhodno bo-

jišče: Nobenih posebnih dogodkov. — Macedonska fronta: Južnozpadno od Dojrankega jezera so zavrnili Bolgari več angleških oddelkov, ki so napadli po daljši arteljerijski pripravi. — Prvi gen. kvart. mojster: von Ludentorff.

Politični pregled.

— **Perpetuum mobile.** Avstrijski ministrski predsednik vitez Seidler, se zopet pogaja s parlamentarnimi strankami, da bi skoval državnozbornsko večino za proračun. Najraje bi pridobil Poljake. Posvetoval se je tudi z Rusini in Jugoslovani. Pogajanja so seveda politična kupčija, v kateri bi vlada rada pridobila posamezne stranke s čim manjšim odkupičkom. Naravno je, da se vlada pogaja toliko časa, dokler ima kupce, dokler ima stranke, ki so pripravljene skleniti sebično kupčijo. To je politična morala, ki kar najbolj ovira prepotrebni razvoj celokupne monarhije in posebej narodov ter njih socialni razvoj. Ta prikaz je naraven v absolutistično vladani ustavni državi. Ministrski predsednik je tudi govoril v proračunskem odseku o ustavnih reformah, o vladnih načrtih, ki jih pa, kakor pravi, še ne more objaviti. Zakaj, tega Seidler ni povedal. Izdal je v svojem govoru le nekaj tajnosti. Nova ustavna reforma se bo raztezala na šolsko upravo in sodstvo. Po kronovinah se bodo osnovala narodnostna okrožja. To je vse, kar je povedal ministrski predsednik o svojih tajnostih, ki jih tako vestno skriva, da jih ne poznajo niti parlamentarci. Povedal je še nekaj. Vlada bo vpoštevala želje in nasvete strank, če bodo v soglasju z vladnim načrtom, če pa ne, jih bo odločno zavrnila. Zdi se nam prav tako, kakor bi vstal slab pedagog za šolsko mizo in rekel: Fantje, povedal vam bom povest, potem jo boste pa še vi pripovedovali, toda tako jo morate povedati kakor sem jo povedal jaz; nikakor ne boljše! In vendar smo v ustavni državi! Zakaj vlada ni izdelala teh tajinstvenih načrtov sporazumno z ljudskimi zastopniki, zakaj skriva svoje načrte pred zastopniki, ki reprezentirajo želje in voljo prebivalstva, ki poznajo potrebe ljudstva, ki žele sodelovati pri demokratizaciji ustave in ureditvi narodnostne avtonomije. To ravnanje je znak nezaupanja. Vlada ne zaupa ljudskim zastopnikom, in ti ne morejo zaupati vladi, ki skriva pred njimi načrte o preureditvi ustave. Vse to ravnanje vlade izpričuje, da avstrijski vladni sistem še ni zrel za uvedbo demokratične ustave, ter da se postavlja odločno na absolutistično stališče. Načrti, kolikor nam ga je izdal Seidler, nam pa pove jasno, da bo ustavna reforma navadna krparija, nekako podobna avstrijskim državnozbornim volilnim okrožjem. Prav nič drugega! Obsebi je pa tudi umevno, da se te predmarčne razmere pri nas same od sebe ne okretno na bolje. Za izvedbo notranje reforme bi bilo treba več iniciative, pa tudi volje pri vladi, še bolj pa v parlamentu samem.

— **Začasne zahteve jugoslovanskega kluba.** Z Dunaja poroča graška „Tagespost“: V parlamentarnih krogih govore, da so zahtevali Jugoslovani zaenkrat, naj se zopet nastavi slovenski in hrvaški uradniki, ki so jih nadomestili z nemškimi. Ministrski predsednik ne kaže posebne naklonjenosti, da izpolni to zahtevo, a tudi Jugoslovanski klub ni zadovoljen s pogovorom pri Seidlerju. Ta je dal vedeti Jugoslovanom, da ima tudi brez njih skoraj zagotovljeno večino za proračunski provizorij.

— **Ustanovitev ministrstva za socialno oskrbo.** Cesar je poslal ministrskemu predsedniku pismo, kjer ga pooblašča, da izdela zakonski načrt za ministrstvo za socialno oskrbo. V delokrog novega ministrstva bodo spadale zadeve otroškega varstva in mladinske oskrbe, izvzemši varuštva in kazenskopravnihih zadev, ki spadajo v delokrog sodišč in zadev, ki jih bo imelo ministrstvo za javno zdravstvo.

— **Sestanek vladarjev v Sofiji.** Nemški državni tajnik Kühlmann je prišel včeraj zjutraj iz Berlina na Dunaj, odkjer odpotuje v Sofijo. Cesar Viljem je prišel tudi včeraj na Dunaj in odpotuje v Sofijo, kamor odide tudi avstrijski cesar. V Sofiji bo sestanek vladarjev centralnih držav.

— **„Mirovno zborovanje“ dunajskih krščanskih socialcev** je bilo kakor poroča „Arb-Zeitung“, res „prava“ demonstracija za mir. Glavni govornik je bil princ Liechtenstein, ki je podpisal znani aneksijski oklic avstrijskih Nemcev. Tudi na tem „mirovnem zborovanju“ je govoril princ Liechtenstein za mir z aneksijami, torej je ta krščanski plemič za nadaljevanje vojne. Tak aneksijski mir je opisal z besedami o „ugodnih mejah in nepremagljivih trdnjavah.“ Grofu Czerninu je očital, da je „prijazen miru.“ Dejal je: „Dostokrat smo obžalovali, da je izzival s svojimi besedami za brezpogojen mir upravičeno kritiko doma in v tujini.“ Svoj govor je končal bojeviti princ iz zaledja z besedami: „Da se doseže mir, zato je bila vojna že od nekdanj najuspešnejše sredstvo.“ S takimi besedami demonstrirajo krščanski socialci za mir!

— **Stockholmska konferenca.** Konferenčni odsek je končal svoje razprave o besedilu obširnega generalnega poročila, ki ga je sestavil Troelstra. To poročilo obravnava na podlagi oddanih spomenic različne vojne in mirovne probleme. Na podlagi teh prihaja do konkretnih predlogov za temelj, na katerem bi se lahko sklenil mir s sporazumom. Poročilo izide v kratkem, obenem z manifestom, ki ki ga sestavita Troelstra in Huysmans.

— **Preustroj angleške delavske stranke.** Vodstvo angleške delavske stranke „Labour Party“, ki je bila doslej rahla zveza strokovnih organizacij in socialističnih skupin, namrava izpremeniti to stranko v istinito nacionalno stranko z obsežnim programom in organizacijo. 23. januarja se sestanejo delegatje prizadetih skupin; če se doseže takrat zedinjenje, se konstituirajo delegatje kot vodstvo nove stranke.

— **„Dezaneksija“ Alzacije-Lorene.** „Berliner Tageblatt“ prinaša sledeče poročilo svojega dopisnika iz Haaga: Iz prav dobrega vira izvem, da ni pozornost vzbujajoči obrat francoskega ministrskega predsednika Painleveja, ki naznanja kot francoski vojni cilj dezaneksija Alzacije-Lorene, le uspeh pogajanj med vodilnimi političnimi krogi v Parizu, temveč da je vplivala pri tem obratu tudi Anglija. V „dezaneksiji“ je le negativni moment, da odpade Alzacija-Lorena od Nemčije, a ne pa tudi pozitivni moment, da se vrne Franciji. Angleška potreba, da se ne vlije usoda Alzacije-Lorene za enkrat v trdno obliko, se potrjuje s precej zavito formulacijo tega vprašanja v „Westminster Gazette.“ Govori o dezaneksiji Alzacije-Lorene v obliki, ki jo lahko sprejme Francija. Lord Robert Cecil ni obravnaval vprašanje Alzacije-Lorene v svojem govoru v poslanski zbornici kot brezpogojni angleški vojni cilj, temveč je naznanil, da so želje Francije odločilne za stališče Anglije. To igranje z besedami izdaja brezdvomno naziranje, da naj bo Alzacija-Lorena na mirovnih pogajanjih predmet za pogajanja, med tem ko Belgija po naziranju Anglije in alirancev nima te možnosti. Vsekakor je pa pozornosti vredno to, da je govoril Asquith o vrnitvi Alzacije-Lorene v svojem velikem govoru sičur v milejši obliki, ali vendar krepkejši, kakor označujejo to vprašanje gori omenjene izjave. Če odgovarja to poostreni odločnosti za nadaljevanje vojne pri Angležih, o tem za enkrat ni mogoča dolga sodba.

— **Volitve na Finskem.** Končni izid deželnozbornskih volitev na Finskem je sledeči: Socialni demokratje 95 mandatov, blok meščanskih strank 65 mandatov, švedska stranka 18 in kmečka stranka 22.

Kako je v Wagni.

Iz poročila poslanca Degasperija v begunskem odseku o zadnjih dogodkih v taborišču beguncev v Wagni posnemamo sledeče:

4. oktobra ob 4. popoldne je prišel artiljerist Guerssich v Wagno, da obiše svoje. Prišlo je do spora med njim in stražo. V teku spora so vrgli taboriščni stražniki in orožniki Guerssicha na tla, ga suvali z nogami in bili s pestmi. Nabrala se je velika množica, ki se je razburjala nad tem prizorom. Zdravnik dr. Laurinsich, ki je imel ravno inšpekcijo, je prišel mimo. Videl je, da Guerssich krvavi, a da ga kljub temu pretepajo orožniki še dalje.

Zahteval je, naj odvedejo orožniki Guerssicha na ambulanco, kar so pa orožniki odklonili. Odvedli so ga pa v zapor. Del množice se je nato razšel, ostali so šli za zdravnikom, ki je šel k šef-zdravniku, da mu poroča o dogodku. Ko je šla ta skupina dalje, je srečala eskorto: Orožniki so peljali begunca Golessicha in ga obdelavati z nogami in pestmi. Množica se je razburila. Prišlo je do demonstracij proti orožnikom, množica je metala manjše kamne. V tej zmedbi je Golessich ušel in letel v pisarno uprave, kjer je ogrožal namestnika pisarniškega vodje z žepnim nožem. Namestnik ga je prijel in ga peljal pred vrata. Pred vrati je Golessich sedel na tla; od tukaj so ga odpeljali orožniki in ga neprestano pretepevali.

Orožnik Klauninger je zmerjal množico, okolo trideset dečkov in nekaj žensk. Ta množica se je kmalu razšla. Orožnik je šel nato proti drugi skupini, ki je stala pred barako 56 in ki se je hitro razšla. Proti orožniku je bilo zagnanih nekaj kamnov, a noben kamen ga ni zadel. Približno 50 korakov pred barako je orožnik ustrelil in zadel 11 letnega Antona Puclija, ki je ravno pritekkel iz barake, kjer je bil pri svoji materi in se sploh ni udeležil demonstracije. Klauninger je večkrat zaklical beguncem: „Prokleti Italijani!“

Ko so nesli mrtvega dečka na slavnici v mrtvašnico, je odgovoril orožnik na vprašanje, kaj se je zgodilo: „Nič se ni zgodilo, en otrok je mrtev!“ Isti orožnik je baje tudi dejal: „Prav se je zgodilo, vse Italijane bi morali postreliti.“

Guerssich je ostal vso noč v zaporu, z zvezanimi rokami in nogami. Čeprav je večkrat prosil, naj pride zdravnik, ni nihče ustregel tej prošnji. Sele prihodnji večer so ga izpustili iz zapora. Guerssich bi bil moral zopet oditi k vojakom. Ker pa so ga orožniki tako pretepli, je bil bolan in ni mogel oditi v vojaško službo. Guerssich in Golessich sta bila že oba v vojni, a sta oba superarbitrirana. Guerssich je božjasten, Golessich umobolen. Prihodnji dan po teh žalostnih dogodkih se je zbralo okolo 200 ljudi pred mrtvašnico. Klicali so: „Dol s tujci!“ S tem so menili uradnike in orožnike, ki ne znajo italijansko. Orožnik Klauninger, ki je ustrelil dečka, opravlja še vedno službo v taborišču.

Poročilo pravi, da je orožništvo v taborišču povsod prisotno, med tem ko je uprava pasivna. Orožniki vladajo v taborišču, pojavljajo se povsod pred barakami, odgovarjajo na zmerjanje in grožnje prebivalstva, arétirajo in pretepejo begunce. Begunci zelo sovražijo orožnike, ker izvršujejo ti kontrolo nad živili posebno strogo in brezobzirno. Med orožniki in obupanimi ženami in otroci ni nobenega posredovalca. V Wagni se dela preveč po policijsko. Požarna bramba, stražniki in orožniki zasledujejo vsak korak beguncev. Zlasti težko občutijo begunci, da posega orožništvo v privatno življenje beguncev.

Poslanec sodrug Pittoni je navedel mnogo podrobnosti in izjavil je, da je rabil orožnik orožje proti določbam orožniškega zakona. Dejal je, da Furlansko prebivalstvo ni bilo nikdar sovražno Nemcem, a v postopanju uradnikov in orožnikov v Wagni vidi nemška dejanja in zato se je mišljenje beguncev izpreobrnilo. Poslanca Fon in Bugatto sta potrdila izvajanja Degasperija in Pittonija. Posl. Kuranda obžaluje, da bodo morebiti dogodki v Wagni povod, čeprav so jih izvršili podrejeni organi, za mednarodno vznemirjenje. Posl. Reizes zahteva, da se povabi na prihodnjo sejo ministra za deželno brambo. Ta naj razjasni, zakaj orožnik, ki je ustrelil dečka, še vedno opravlja službo v taborišču.

Dnevne beležke.

— **Razdolžitev kmečkih posestev.** Poljedelsko ministrstvo je priredilo anketo, ki se bavi s vprašanjem o razdolžitvi kmečkih posestev. Zdi se nam, da niso bila kmečka posestva še nikdar tako nizko obremenjena kakor sedaj. Vojna je rešila kmete kar čez noč dolgov, ki so jih prej ovirali leta in leta. Med tem ko so se znebili kmetje dolgov, so se pa globoko zakopali vanje oni, ki so navezani le na trdne mesečne plače. Draginjske doklade, ki jih prejmejo nastavljenici, so le kaplja na

razbeljeno železo. Čim dlje traja vojna, tem globlje padajo uradniki, učitelji, uslužbenci v dolgove, med tem ko kmetje vedno svobodnejše dihajajo. Seveda jim ne zavidamo, da so se oprostili dolgov, a zdi se nam vse bolj potrebno, da bi vlada obračala svojo pozornost tudi na tisto veliko armado, ki že komaj životari in za katero postajajo posledice vojne vsak dan neznosnejše. Ali je že tako v Avstriji, da se drže najrajše onega svetopisemskega izreka, ki pravi, da dobe tisti, ki imajo mnogo še več, a tistim, ki imajo malo se odvzame še tisto malo. Agrarci so že od nekdaj ljubljenci vsake avstrijske vlade, vsi drugi stanovi si morajo pomagati sami.

— **Razveljavljena razzodba radovljiške komisije za odmero vzdrževalnine.** C. kr. upravno sodišče je na tajni seji razveljavilo razzodbo radovljiške okrajne domisije za odmero vzdrževalnine, ki je večkrat zavrnila zahtevo E. K., da se jej izplača vzdrževalnina zanj in njene tri otroke od tistega dne, ko je odšel nje mož k vojakom, to je od 27. julija 1914 dalje. Radovljiška komisija je zavračala zahtevo E. K., ker je prejela ta polovico moževe plače in je smatrala komisija, da njen obstoj ni ogrožen. Komisija jej je priznala vzdrževalnino od 1. januarja 1916 dalje, med tem ko je zahtevala E. K., da se jej prizna od 1. januarja 1915 dalje. Ker komisija ni zaslila E. K., da dokaže one okoliščine, iz katerih sklepa, da je bil ogrožen obstoj njene družine tudi že s 1. januarjem 1915 prav tako kakor s 1. januarjem 1916, zato je razveljavilo upravno sodišče razzodbo radovljiške komisije. Pritožbo E. K. je izročil gospodarski deželni pomožni urad v Ljubljani.

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske** od 30. sept. do 6. okt.: Novorojencev 22, mrtvo rojeni 3; umrlo je 45 oseb, od teh domačinov 21, tujcev 24. Vsled tifusa sta umrli 2 osebi (tujca), vsled griže 6 oseb, med njimi 1 tujec, vsled jetike 4 osebe, med njimi 3 tujci, vsled kapi 1 oseba. Za nalezljivimi boleznimi je obolelo: 1 domačin za škrlatico; 8 domačinov, 7 tujcev in 82 vojakov za tifuzom; 3 domačini, 3 tujci in 31 vojakov za grižo; 2 domačina za difterijo.

— **Članom konsumnega društva** za Ljubljano in okolico na znanje! Karte za kavo, ki bodo te dni razdeljene, za periodo od 30. sept. do 24. nov. — je takoj, ko jih prejmete, oddati v filiali, kjer kupujete.

— **Vič-Glince.** Zborovanje članov konsumnega društva za Ljubljano in okolico na Glincah je bilo zelo dobro obiskano. Po obširnem in izčrpljivem poročilu sodr. ravnatelja Kristana so bili izvoljeni za delegate: ss. Verbec, Miš, Belič, Franc Sluga, Karol Kos, Galovic, Trglav, Magister, Česnik, Thuma, Prevc, Kernjak — za namestnike: Selan, Budova, Lobodova, Celarčeva, Schwarzmannova, Beseničarjeva, Bradečeva, Lénassi, Rihar, Bučar, Šinkovec. — Obe filiali našega okrožja (Glince in Rožna Dolina) se lepo razvijata.

— **Tržič.** V nedeljo popoldne se je vršilo redno člansko zborovanje članov konsumnega društva za Ljubljano in okolico. Zborovanje je bilo zelo obiskano. Prišli so člani iz Tržiča, Kovorja, Sv. Ane, Lomov, Leš itd. Ravnatelj Ant. Kristan je pojasnil pomen konsumne organizacije, Vojne zveze in podal obširno poročilo o delu društva v letu 1916-17. — Za delegate na občni zbor društva so bili izvoljeni zadružniki: Hribar, Snoj, Bukovnik, Oblak, Stenovic, Erlah, Čadež in Mikič — za namestnike: Debevc, Jezernik, Trojar, Balantič, Rogelj, Silvester, Ahačič, Brezar in Alojz Brodar. — Konsumno društvo za Ljubljano in okolico bo najbržeje moralo otvoriti še troje prodajalen v okolici Tržiča, in sicer v Križah, pri sv. Ani in v Kovorju. Člani vedno še pristopajo.

— **Križe pri Tržiču.** V nedeljo popoldne se je vršil zelo dobro obiskan sestanek članov Konsumnega društva za Ljubljano in okolico za Križe, Šebenje in Pristavo. Ravnatelj sodr. Anton Kristan je poročal obširno o delovanju društva, kar so navzoči odobruje sprejeli na znanje.

— **Pogorelci s Koroške Bele,** ki so člani Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, nam sporočajo, da se zahvaljujejo načelstvu svoje zadruga za podporo v znesku 1110 K.

— **Za državne železničarje.** Na seji železniškega odseka je bil sprejet Heinejev predlog, da se poviša znesek za stanovniško oskrbo železničarjev od 5 na 50 milijonov in da se ne grade več kasarne, temveč enodružinske hiše.

— **Zgodnja zima.** Češki listi poročajo, da je po nekaterih krajih na severnem Češkem že zadnje dni snežilo. Tudi na zgornjem Štajerskem imajo že pobeljene doline.

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale jutri, v petek, dne 12. oktobra, od 8. do 1. popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in maščobo.

Zelje. Mestna aprovizacija bo oddajala v petek, 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa na rumene izkaznice C št. 1 do 600 kisto zelje. Od 8. do 9. pridejo na vrsto št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600. Vsaka oseba dobi 1 kg, vzame pa lahko tudi manj. Kilogr. stane 80 v.

Oddaja špeha. Mestna aprovizacija bo oddajala v petek, dne 12. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15, strankam petega okraja na nova nakazila za mast špeh. Na vrsto pridejo le št. 1 do 500, in sicer: od 1 do 2 št. 1 do 200, od 2 do 3 št. 201 do 400, od 3 do 4 št. 401 do 500. Vsaka oseba dobi četrt kg, kilogram stane 8 K 80 vin. — Poleg novih nakazil za mast je treba imeti s seboj tudi mesečne maščobne izkaznice.

Težkoče pri dobavi moke. Zaradi prevoznih težkoč je uvoz žita na Kranjsko začasno ustavljen, vsled česar podružnica Zavoda za promet z žitom ob času vojne ne more nakazovati občinam pravočasno moke. Ker utegnejo te težkoče še nekaj časa trajati, opozarja zavod vse občine in aprovizacijska mesta, da so vse reklamacije in urgence radi dobave moke, dokler se razmere ne spremenijo, brezuspešne. Kakor hitro bo uvoz prost, bode pričel zavod z redno dobavo moke.

Zavodi in perice v Ljubljani ter Spodnji Šiški, ki niso dobili kart za milo, dobe prejemale za milo v mestni posvetovalnici, kadar izide tozadevni poziv v listih.

Brivci in obrtne pralnice, ki rabijo milo za svojo obrt, ne dobe pri mestnem magistratu nikakih prejemnic za milo. Ti naj vložijo prošnjo za milo potom svojih organizacij na vojno zvezo za olje in maščobo (Kriegsverband der Öl- und Fettindustrie) na Dunaju.

Oddaja krompirja za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo krompir v soboto, dne

13. oktobra, dopoldne v skladišču pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti. Od 8. do 9. pridejo na vrsto št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. — Kilogram stane 30 vinarjev.

Čebula za I. in II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala v petek, dne 12. t. m. iz svojega skladišča na Dunajski cesti strankam I. in II. okraja čebulo na nakaznice za krompir. Določen je ta-le red: I. o k r a j: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 320, od 9. do 10. št. 321 do 640, od 10. do 11. št. 641 do konca. — II. o k r a j: od 2. do 3. popoldne št. 1 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 800, od 4. do 5. št. 801 do konca. — Vsaka oseba dobi 1 kg čebule. Kilogram stane 1 K 80 vin.

Zadnje vesti.

Pogajanja s Poljaki.

Dunaj, 10. oktobra. Pri ministrskem predsedniku so se nadaljevala danes popoldne pogajanja s Poljaki. Navzoči so bili tudi železniški in finančni minister in minister Twardovsky. Pogajanja so se vršila glede deželnih zahtev Galicije in so trajala tri ure. Končana še niso. V poslanskih krogih Poljakov trdijo, da vlada priznava v načelu zahteve Poljskega kluba.

Stavka železničarjev na Ruskem.

Petrograd, 10. oktobra. (Reuter). Izvrševalni odbor železničarjev je sklenil, da konča danes stavko, ker pričakuje dekret vlade, ki ugotovi najvažnejšim zahtevam železničarjev.

Italijansko vojno poročilo z dne 10. oktobra.

Dunaj, 10. oktobra. Včeraj so bili živahni artiljerijski dvoboji med Adižo in Brento in na banjski planoti. Vzhodno od Gorice je bilo pomembno delovanje poizvedovalnih oddelkov. Na Krasu smo ujeli sovražno patroljo. 8. okt. zvečer so poizkušali sovražni naskakovalni oddelki, da bi dobili ozemlje pri Kostanjevici in so napadli večkrat po živahnem koncentracijskem ognju. Ti napadi so bili povod ljutih bojov. Vse naše postojanke smo trdno obdržali in sovražnika smo zavrnilo z izgubami. Včeraj zvečer je razpalil sovražnik silen uničevalni ogenj med Vipavščico in Kostanjevico, ki ima značaj artiljerijske priprave. Ta ogenj smo zadržali s hitro intervencijo naših baterij. Zavrnilo smo mnogoštevilne močne sovražne oddelke, ki so čez nekaj časa napadale v tem oddelku naše pozicije. Sovražniku smo prizadejali krvave izgube.

Iščemo stalnega

raznašalca
za šentjakovski okraj. — Uprava „Napreja“.

Kino Central v dež. gledališču.

Petek 12., sobota 13., nedelja 14. in ponedeljek 15. oktobra 1917:

Najlepši in največji film sezone!
ZAPRAVLJIVEC.

(Izdelek dunajske industrije umetniških filmov).

Velika komedija s sijajno opremo z orkestrom po Ferdinandu Rajmundu v 7. dejanjih s sodelovanjem celotnega baleta dunajske dvorne opere. Vprozorila Lujiza Kolm in J. Fleck. — V tem čarobnem filmu sodelujejo: Viljem Klitsch, član dunajskega ljudskega gledališča; Marija Marchal, prva mimičarka c. kr. dvorne opere; Lijana Haid, član dunajske industrije umetniških filmov in vrsta najznamenitejših dunajskih igralcev.

V soloplesih: Gospodična Strohlendorf in gospod Raimund, soloplesalca c. kr. dvorne opera.

Bajna uprizoritev! Predstava traja dve uri, Velikanska oprema!

K prvim popoldanskim predstavam sme tudi mladina.

Predstave se vrše v petek, soboto, ponedeljek ob pol 5., pol 7. in pol 9. uri zvečer, v nedeljo ob pol 11. dop., ob pol 3., pol 5., pol 7. in pol 9. zvečer.

Veliki koncert gledališkega orkestra pri vsaki predstavi.

Radi pridobitve tega najdražjega v tej sezoni izišlega filma za te predstave zvišanje cene vstopnicam za lože, rezervirane sedeže, I. vrsta balkon po 30 v, na ostalih prostorih po 20 vinarjev.